

Internasjonal uttalelse

Vaksiner

Situasjonen vi er i nå, kan kobles direkte til Norges og andre rike lands manglende evne til å sikre alle land rettferdig tilgang til vaksiner. Vi må unngå nye situasjoner som med Covid-19, der vi har hamstret vaksiner på bekostning av fattige land, gitt legemiddelselskapene monopol på et fellesgode finansiert av skattebetalerne og argumentert mot patentunntak på vaksiner i WTO. Vi må innse at også norsk vaksinepolitikk har ført til økt global ulikhet, Norge må ta sin del av ansvaret.

Nå er det på tide å ta forslaget til India og Sør-Afrika om patentunntak på legemidler, tester, behandling og vaksiner mot store epidemier og pandemier på alvor. Norge som leder forhandlingene i WTOs TRIPS-råd er i en unik posisjon. Vi må bruke all vår politiske tyngde for å få EU med Tyskland i spissen, Sveits og Storbritannia med på et patentunntak. Vi er i en pandemi som ikke er over, vi ser at dette er ikke over før vi får slutt på den groteske ulikheten i tilgang på vaksiner og medisinsk utstyr mot Covid-19.

Rike lands hamstringing av opptil 80 prosent av tilgjengelige vaksiner har gjort det vanskelig for fattige land å få tilgang til vaksiner av god kvalitet. Gjennom EUs vaksinesamarbeid har Norge også vært med på oppkjøp langt utover egne nasjonale behov. Høyinntektsland vært tilbakeholdne med å dele overskuddsvaksiner, til tross for omfattende lovnader under G20-møtet i juni. Mindre enn 20 prosent av dosene som rike land lovte å dele under G20-møtet i juni er blitt delt med fattige land. Forsøk på frivillig deling av vaksineteknologi og kompetanse har til nå gitt få resultater.

FNs atomvåpenforbud

Atomvåpen har katastrofale konsekvenser for mennesker og miljø. FNs atomvåpenforbud trådte i kraft i 2021 og er nå en del av internasjonal lov. Norge har ikke sluttet seg til forbudet. Slik skjermer den norske regjeringen atomvåpenstatene for press om å ruste ned. NTL Sentralforvaltningen krever at Norge signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud.

FNs atomvåpenforbud er et avgjørende steg på veien mot en verden fri for atomvåpen. Forbudet bygger på anerkjennelse av de forferdelige konsekvensene av atomvåpen. I en tid der spenningen stiger både regionalt og globalt er det svært viktig å opprettholde fokus på de humanitære konsekvensene av atomvåpen i internasjonale fora og styrke arbeid for avspenning og nedrustning.

Norges internasjonale rolle

Norge sitter nå i FNs sikkerhetsråd, noe som gir nye muligheter for å påvirke internasjonalt. Vi ønsker spesielt å trekke fram tre konfliktområder hvor vi mener Norge har en reell mulighet til å påvirke i en positiv retning.

Colombia

Colombia er preget av en mer enn 50 år lang væpnet konflikt, som kostet flere hundre tusen mennesker livet, førte til over sju millioner internt fordrevne, rundt 80.000 forsvinninger, utallige massakrer og seksualisert vold. Konfliktens historiske årsaker bunner i strukturell ulikhet som manifesteres i den skjeve jordfordelingen i landet (1% av befolkningen eier 80% av jorda).

Fredsavtalen fra 2016, mellom staten og geriljagruppen FARC, inkluderer tiltak på flere sentrale områder; jordfordeling, narkotikahandel, overgangsjustis og rettferdighet for ofrene. Drømmen om varig fred er avhengig av en rettferdig fordeling av makt og ressurser, som vedvarende er konsentrert i noen få hender, men utfordringene er mange. Mektige og voldelige krefter motarbeider fredsprosessen, omfordeling av jordeiendom, erstatning av ulovlige kokaplantaser og landets demokratiske endringer. Sivilsamfunnsorganisasjoner har i de siste årene mobilisert bredt, både i byene og på landsbygda, for å kreve implementering av avtalen og borgeres rett til politisk deltakelse.

Etter et stort engasjement i fredsprosessen, har det colombianske samfunnet opplevd en viktig demokratisk fremgang, men den politiske volden og de udemokratiske forholdene er fortsatt en reell trussel. Urfolksorganisasjoner, fagforeninger, menneskerettighetsorganisasjoner, studentgrupper og kvinneorganisasjoner er under sterkt press og deres tillitsvalgte utsettes for forfølgelse, tortur og drap. Norge og Cuba må øke trykket på partene i Colombia for å få høyere tempo på freds- og forsoningsarbeidet.

Vest-Sahara

Frigjøringsbevegelsen Polisario er en samarbeidspartner for LO i det okkuperte landet. FN har prøvd å tilrettelegge for forhandlinger mellom Marokko og Polisario, men heller ikke dette har ført frem. Marokko trener prosessen og forhandlingene, og har støtte fra allierte i Europa. Vi trenger en politisk løsning og ikke bare fredsbevarende styrker.

Marokko har bygd en 2700 km lang mur som deler Vest-Sahara og samtidig etablert verdens største landminefelt. Og et flertall av den opprinnelige befolkningen i Vest-Sahara, saharawiene, lever som flyktninger i dag.

Muren har i praksis delt Vest-Sahara i to: en del i vest som okkuperes av Marokko og som utgjør rundt to tredjedel av området, og en del i øst som kontrolleres av saharawiene selv. Norge kan spille en nøkkelrolle i FNs sikkerhetsråd nå og vi forventer resultater.

Palestina

672 europeiske finansinstitusjoner har investert i virksomheter som er involvert i ulovlige israelske bosettinger på Vestbredden. Flere norske institusjoner er representert. Oljefondet er på topp i Europa med over 11 milliarder investert. Flere andre norske finansinstitusjoner er også med. De europeiske finanshusenes samlede lån, garantier og investeringer i selskapene beløper seg til 255 milliarder dollar. Det viser nøkkelfunn i en ny rapport publisert av en internasjonal koalisjon av palestinske og europeiske sivilsamfunnsorganisasjoner.

Rapporten gjør rede for det juridiske rammeverket og den siste rettsutviklingen på feltet. Den kommer også med en rekke anbefalinger til myndigheter, selskaper og finansinstitusjoner. Den understreker at Europeiske finansinstitusjoner bør være klar over risikoen ved å medvirke til de ulovlige bosettingene. Det vises til Folkeretten, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer.

Oljefondet er fortsatt den europeiske finansinstitusjonen med størst investeringer i bosettingene. Alle finansinstitusjoner må følge etter og ekskludere selskaper som bidrar til å opprettholde folkerettsbrudd.